

IN MEMORIAM

DOI

ДОЦЕНТ, Д-Р АЛЕКСЕЙ ПАВЛОВИЧ МАРТЕМЬЯНОВ (08.IV.1956–04.V.2019)

Иван Тодоров

проф., д.и.н., Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“,
ул. „Теодосий Търновски“, 2, 5003 Велико Търново, България

ASSOC. PROF. DR. OLEKSIY PAVLOVICH MARTEMYANOV (08.IV.1956–04.V.2019)

Ivan Todorov

Prof., Dr.h.Sc., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo,
5003 Veliko Turnovo, Bulgaria, 2 T. Turnovski str.

На 4 май 2019 г. нашият скъп колега – доцент Алексей Павлович Мартемьянов, напусна нашия свят. Дългогодишен преподавател по „Стара история“ той беше добре познат в средите на университетската колегия, занимаваща се с изследването и преподаването на проблемите за класическата античност в редица европейски университети.

Историческото си образование Алексей Мартемьянов получава през 1973–1978 г. в Харковския държавен университет „А. М. Горки“ (след 1999 г.: Харковски Национален университет „В. Н. Каразин“). От 1978 до 1987 г. той работи като учител, ръководител на историко-археологически кръжок и лаборант в Харковския авиационен институт „Н. Е. Жуковски“. От 1987 г. Алексей Мартемьянов е преподавател в катедрата по История на СССР в Харковския университет. През 1990 г. асистент Мартемьянов защитава дисертационен труд на тема: „Селското стопанство и аграрните отношения в римските провинции Долна Мизия и Тракия през първите векове на новата ера“ (Сельское хозяйство и аграрные отношения в Нижней Мезии и Фракии в первых веках н. э.). Научен ръководител на дисертацията е професор Владимир Иванович Кадеев, доктор на историческите науки, признат специалист по антична история и археология. Успешно защитеният труд е предшестван от поредица научни публикации (9) посветени на промените в организацията и собствеността на обработваемите земи в Мизия и Тракия през римската епоха. Те са отпечатани в научно признатите издания на Харковския университет, „Вестник древней истории“ и др.

През 1992 г. Алексей Мартемьянов е избран за доцент в катедра „Стара и средновековна история“ (Історії стародавнього світу і середніх віків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна). Основните дисциплини, по които той изгражда своите лекции са „История на Древна Гърция“ и „История на Древния Рим“. Специализираните лекционни курсове: „Античното наследство в културата на следващите епохи“; „Изворознание за историята на стария свят“; „Културата на античния свят“; „Всекидневният живот в античния свят“, са с конкретна насоченост за студенти, подготвяни за научна и професионална реализация в областта на класическата стара история и културата на античността. Ако направим равносметка за годините, посветени на преподавателска работа от доцент Мартемьянов, можем да кажем, че стотици студенти са слушали неговите лекции по Стара история и десетки от тях по-късно са се реализирали като изследователи на античността, университетски преподаватели и тясно профилирани специалисти.

Научната работа на доцент Алексей Мартемьянов е с тясна насоченост към изясняване на настъпилите обществени промени в римските провинции на Балканския полуостров

Долна Мизия и Тракия. Постигнатите резултати в изследването на аграрните отношения в Мизия и Тракия; промените във формите на собственост върху обработваемите земи в балканските римски провинции; процесите на етнически промени в долиндунавските провинции; съдбата на римските легионери и участието на ветераните в религиозния и обществен живот през I–III в. в Долна Мизия – това са само част от публикуваните материали от Алексей Мартемьянов. Те са отпечатани на страниците на университетските издания на Харковския национален университет; реномираните научни списания „Вестник древней истории“ и „Российская археология“; „Анали“ (София) и „Епохи“ (Велико Търново, Великотърновски университет). Редовно е неговото участие с научни изследвания в периодичното издание на българо-украинския сборник „Дриновський збірник“/„Дриновски сборник“ (София–Харков) и „Военноисторически сборник“ (София). Естествените научни интереси, които водеха доцент Мартемьянов в изследването на античната история и археология на римските провинции Мизия и Тракия го правеха съпричастен към работата на негови колеги в Археологическия институт и Института по тракология към БАН; историческите факултети на Софийския и Великотърновския университет. Научната, учебната и преподавателска работа провеждана в годините от колегата Мартемьянов, макар че отнема голяма част от неговата творческа енергия в значителна степен допълва личната му амбиция за академично израстване. В този порядък непродължителните, но задължителни научни командировки и специализации в тясно профилираните научни институти в областта на Античната история на РАН в Москва предполагаха получаването на академичното звание „професор“ в неговото кариерно развитие.

Много са нещата, които могат да се кажат за човека Алексей Павлович Мартемьянов сега, когато той вече не е между живите. В паметта на неговите колеги от исторически факултет на ХНУ „Владимир Назарович Каразин“ той ще остане като талантлив преподавател и добър колега и приятел. За неговите колеги от България, с които той се познаваше, и които го познаваха от заглавията на неговите изследвания, несъмнено името на Алексей Мартемьянов ще се свързва с изследванията му върху античната история на римските провинции Мизия и Тракия през I–III век.

За мнозина от неговите колеги и приятели от исторически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ съвместната работа и житейски преживявания ще оставят траен спомен за Алексей!

ЛИТЕРАТУРА/REFERENCES

Мартемьянов, А. Сельское хозяйство и аграрные отношения в Нижней Мезии и Фракии в первых веках н. э. Автореферат диссертации на соискание ученой степени “кандидата исторических наук”. Харьков, 1990. 24 с.

Martem'yanov, A. Sel'skoe khozyajstvo i agrarny'e otnosheniya v Nizhnej Mezii i Frakii v pervy'x vekah n. e'. Avtoreferat dissertacii na soiskanie uchenoj stepeni "kandidata istoricheskix nauk". Khar'kov, 1990. 24 s.

Кафедра історії стародвнього світу і середніх віків. За 40 років (1978–2018). Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Бібліографічний покажчик. Харків, 2018. URL: <http://history.karazin.ua/ru/MartemyanovOleksiyPavlovich.html>

Kafedra istorii starodv'n'ogo svitu i srednix vikiv. Za 40 rokov (1978–2018). Xarkivs'kogo nacional'nogo universy'tetu imeni V. N. Karazina. Bibliografichny'j pokazhch'y'k. Kharkiv, 2018. URL: <http://history.karazin.ua/ru/MartemyanovOleksiyPavlovich.html>

Дата на подаване на статията в редакцията 27.02.2019 г.